

IX. Helyi önkormányzatok támogatásai

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

2021 Máj. 07

Budapest, 2021. május „ ”

Varga Mihály
pénzügyminiszter

Budapest, 2021. május „10 ”

Fejezeti indokolás

I. A célok és elvárt eredmények meghatározása, felsorolása, számszerűsítése

A helyi önkormányzatok központi költségvetési támogatási rendszere a 2022. évben is az önkormányzati feladatellátáshoz igazodó, 2013-ban kialakított **feladatalapú támogatási rendszeren alapul**.

A költségvetés fókuszában a koronavírus járvány által nehéz helyzetbe került gazdaság újraindítása és a járványügyi készültség fenntartása áll, de a gazdasági nehézségek ellenére az önkormányzati kötelező feladatok finanszírozása a korábbi szinten történik. Az önkormányzatok finanszírozásában a korábbi évekhez hasonlóan 2022-ben is megjelennek a költségvetési törvényjavaslatban érvényesülő általános alapelvek. Ezek többek között a családok támogatását, valamint a foglalkoztatottság további növelését, egyúttal az életszínvonal emelkedését szolgáló intézkedések, azon belül is kiemelt figyelmet fordítva a szülők munkába állásának segítésére.

A 2021. évben jelentős változást okozott a minimálbér és a garantált bérminimum emeléséből adódó illetménynövekedés, a 2022. évi költségvetési törvényjavaslat az ezekhez szükséges fedezetet tartalmazza.

Nagyon fontos, hogy a fiatal generáció megfelelő nevelésben, gondozásban részesüljön, hiszen a sikeres jövőt a következő nemzedék alapozza majd meg. Ennek érdekében kiemelt figyelmet szükséges fordítani, nemcsak a gyermekek étkeztetésére – amely terület eddig is prioritást élvezett – hanem a kisgyermekellátó-rendszer hatékony megszervezésére is.

A Kormány a családvédelmi akcióterv elfogadásával új bölcsődei férőhelyek kialakítását, a bölcsődei humán erőforrás megfelelő anyagi elismerésének biztosítását, a családi bölcsődék és a munkahelyi bölcsődék működtetéséhez a központi költségvetésben biztosított támogatás fajlagos összegének emelését célul tűzte ki. A törvényjavaslat ennek megfelelően – a 2018. évben indult program folytatásaként – a bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyek kialakításának támogatására továbbra is tartalmaz 1 500,0 millió forintot a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben. Az uniós források és az egyéb fejezetekben rendelkezésre álló, ilyen célú források mellett e pályázati keretösszeg biztosítja, hogy minél több településen elérhető legyen a szülők munkavállalását, munkába való visszatérését is elősegítő ellátás. A 2018-tól a **bölcsődei és mini bölcsődei ellátás** esetében is bevezetésre került feladat alapú finanszírozás biztosítja a bölcsődei foglalkoztatottak illetményének a fedezetét, egyúttal a bölcsődei üzemeltetési kiadásokhoz is megfelelő hozzájárulást nyújt.

A Kormány kiemelten kezeli az intézményi gyermekétkeztetés és a szünidei étkeztetés biztosításra irányuló feladatokat: e célokra továbbra is jelentős források állnak rendelkezésre, illetve továbbra is biztosítottak az önkormányzati konyhák fejlesztését szolgáló források.

Az önkormányzati hivatalokban foglalkoztatott köztisztviselők tekintetében a költségvetési törvényjavaslat továbbra is biztosítja a törvényjavaslat szerinti 38 650 forint összegű köztisztviselői illetményalap önkormányzati hatáskörben történő emelését. Az önkormányzati hivatalok alaptámogatása a garantált bérminimum 2021. évi emelkedése miatt tovább emelkedett, így az önkormányzatok kiszámítható feltételek mellett dönthetnek a köztisztviselői állomány illetményéről.

A fenti általános elvek mellett az önkormányzati finanszírozás tekintetében a jövő év legfőbb célkitűzése a kiszámíthatóság és a stabilitás megtartása, a működési hiány nélküli gazdálkodás fiskális feltételeinek erősítése.

II. A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások 2022-ben

A helyi önkormányzatok 2022-ben – hitelforrások nélkül – várhatóan mintegy **3 220,8 milliárd forinttal** gazdálkodhatnak, melyhez a központi költségvetés a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezetben mintegy **873,4 milliárd forintot**, a 2021. évi támogatások 96,1 %-át biztosítja.

A huszonötezer főnél nem nagyobb lakosságszámú települési önkormányzat részére a mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő vállalkozók számára biztosított adómérték-kedvezmény miatt kieső iparüzési adóbevételének összegével megegyező összegű támogatás biztosítása érdekében a IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet főösszege 2021. évben 35,0 milliárd forinttal nő. 2022. évben e támogatás elszámolásához a törvényjavaslat 7,0 milliárd forintot biztosít, így a keretszám a 2021. évi módosított előirányzathoz képest 28,0 milliárd forinttal csökken. Több mint 9,1 milliárd forinttal csökkenti a keretszámot továbbá a fejlesztési támogatási előirányzatok kifutása, csökkenése és az önkormányzati körön kívüli átadások miatti előirányzatátcsoportosítás. Ugyanakkor növeli azt a minimálbér és garantált bérminimum 2021. évi emelésének beépítése.

A törvényjavaslat alapján a települési önkormányzatokat az alábbi címeken illeti meg támogatás:

millió forint

Megnevezés	Támogatás
A települési önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása:	
A települési önkormányzatok működésének általános támogatása	266 605,3
A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	216 829,2
A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása	180 826,1
A települési önkormányzatok gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	87 231,1
A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	22 680,8
A helyi önkormányzatok működési célú kiegészítő támogatásai	
A helyi önkormányzatok általános feladatainak működési célú támogatása	37 683,1
A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak működési célú támogatása	35 260,6
A települési önkormányzatok kulturális feladatainak működési célú támogatása	12 628,2
A helyi önkormányzatok felhalmozási célú kiegészítő támogatásai	13 610,0
Összesen:	873 354,4

A települési önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása jogcímenek biztosított támogatásokat az önkormányzatok célhoz kötötten használhatják fel, így biztosított a helyi közszolgáltatások megfelelő színvonalon történő ellátása.

A helyi önkormányzatok működési és felhalmozási célú *kiegészítő támogatásai* egyrészt speciális költségvetési támogatásokat nyújtanak, ezzel is segítve az önkormányzatok feladatellátását és a kapcsolódó fejlesztési beruházások megvalósítását, másrészt az egyedi problémák kezelése érdekében is tartalmaz forrásokat.

III. A célok elérésének módja az egyes ágazatokban

1) Általános működés, igazgatás

Az önkormányzati feladatok nagyobb részét a klasszikus értelemben vett önkormányzati feladatok (igazgatás, településüzemeltetés, közvilágítás, helyi adóztatás, stb.) teszik ki. E helyi közügyek ellátását 2022-ben is, hasonlóan az előző évekhez egy – a különböző feladatmutatóktól és az önkormányzatok jövedelemtermelő képességétől is függő – *általános jellegű támogatás* szolgálja.

Az általános támogatáson belül külön jelenik meg az önkormányzati hivatal támogatása, a legtipikusabb településüzemeltetési feladatok, illetve az egyéb kötelező önkormányzati feladatok támogatása.

Az önkormányzati hivatal működési támogatásának megállapítása a 2020-2021. években alkalmazott alapelv szerint történik: a támogatás kiegészítés előtti összege lakosságárányosan a közös hivatalt fenntartó önkormányzatok között felosztásra kerül, majd a településenkénti részösszeg kiegészítést követően kalkulált összege a közös hivatali székhely önkormányzatot illeti meg. E számítási mód alapján az alacsonyabb adóerő-képességű tagtelepülések után magasabb összegű támogatást biztosít a központi költségvetés.

Szolidaritási hozzájárulás

A 2017. évi költségvetési törvény új elemmel egészítette ki az önkormányzatok finanszírozási rendszerét: bevezette a szolidaritási hozzájárulást, amelyet a magas egy lakosra jutó adóerő-képességgel rendelkező települések egy része teljesít a központi költségvetésnek. A szolidaritási hozzájárulás az esélyegyenlőséget javítja, hiszen annak összege hozzájárul az alacsonyabb jövedelmi helyzetű önkormányzatok finanszírozásának javításához, továbbá más finanszírozási célok teljesítéséhez.

A 2022. évi törvényjavaslat szerint a szolidaritási hozzájárulás alapja 2021. évvel azonosan az önkormányzatok iparüzési adóerő-képességet meghatározó adóalapja. A mértéke a 2021. évvel teljesen megegyezik, továbbra is függvényszerűen növekszik az egy lakosra jutó adóerő-képesség emelkedésével. Figyelemmel a gazdasági folyamatokra és arra, hogy a költségvetési törvényjavaslat szerinti paraméterek 2021. évhez képest változatlanok, az önkormányzatok jelentősen alacsonyabb összegű, várhatóan mintegy 129,8 milliárd forint szolidaritási hozzájárulást teljesítenek 2022. évben. A szolidaritási hozzájárulás teljesítése továbbra is a nettó finanszírozás keretében történik.

A 2022. évi költségvetési törvényjavaslat továbbra is lehetőséget biztosít arra, hogy iparüzési adóerő-képességet meghatározó adóalap és az egy lakosra jutó iparüzési adóerő-képesség ismeretében a pénzügyminiszter az önkormányzatok javára módosítsa a szolidaritási hozzájárulást meghatározó kategóriákat és a szolidaritási hozzájárulási mértékeket.

Egyéb működési célú költségvetési támogatások

Továbbra is az *Önkormányzati elszámolások* előirányzatáról kerül kifizetésre többek között az egyes önkormányzatok által törvény alapján folyósítandó ellátás (pl. lakásfenntartási támogatás, adósságcsökkentési támogatás stb.) támogatása és a lakossági közműfejlesztési támogatás is.

Az általános működés és igazgatási feladatok támogatásának levezetését az alábbi táblázat szemlélteti:

millió forint

Általános működés, igazgatás	Támogatás
2021. évi módosított előirányzat	332 073,4
<i>Ebből:</i>	
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	<i>265 705,3</i>
<i>A helyi önkormányzatok működési célú kiegészítő támogatásai – általános feladatokra jutó összeg</i>	<i>66 368,1</i>
Változások:	
A 2021. évi 35 000,0 millió forintos többletből várhatóan csak 7000,0 millió forint szükséges a 25 000 lakos alatti települési önkormányzatok helyi iparüzési adóbevételek kiesés kompenzációjának 2022. évi elszámolására	-28 000,0
A 2020. évi minimálbér és garantált bérminimum hatásának beépítése az általános feladatok támogatásába	200,0
Belügyminisztérium fejezet részére történő átcsoportosítás az ebr42 önkormányzati információs rendszer üzemeltetésére	-76,0
Idősügyi Infokommunikációs Program folytatása	91,0
2022. évi javasolt előirányzat	304 288,4
<i>Ebből:</i>	
<i>A települési önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	<i>266 605,3</i>
<i>A települési önkormányzatok általános feladatainak működési célú támogatása</i>	<i>37 683,1</i>

2) Köznevelés

A köznevelés területén a települések fő feladata a 2022. évben is az óvodai ellátás biztosítása.

A pedagógusok nevelőmunkáját közvetlenül segítők átlagbéralapú támogatása a garantált bérminimum 2021. évi emelése miatt emelkedett.

A köznevelési feladatok támogatásának levezetését az alábbi táblázat szemlélteti:

millió forint

Köznevelés	Támogatás
2021. évi módosított előirányzat	216 567,6
Változások:	
A 2021. évi minimálbér és garantált bérminimum hatásának beépítése - köznevelési feladatok átlagbéralapú támogatásába	600,0
Az önkormányzatok és önkormányzati körön kívüli fenntartók között történt átadás-átvételek rendezése	-338,4
2022. évi javasolt előirányzat	216 829,2

3) Szociális ágazat

A szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben az önkormányzatok szerepe alapvetően továbbra is az alapellátások biztosítása. Fontos kiemelni, hogy a minimálbér és garantált bérminimum 2021. évi emelésének fedezete beépül a 2022. évi törvényjavaslat szerinti alaptámogatásokba, így azok emelkednek.

Kiemelt célkitűzés a versenyképes fizetések elérése, amelynek megvalósítása érdekében az ágazatban számottevő bérnövekedés valósult meg az elmúlt időszakban a szociális ágazati összevont pótlék és egészségügyi pótlékon keresztül.

A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása keretében a központi költségvetés a települési önkormányzatok szociális feladatainak egyéb támogatása jogcímen továbbra is biztosít támogatást az alacsony jövedelemtermelő képességű települések olyan szociális jellegű kiadásaihoz, amelyek finanszírozása máshonnan nem megoldható. Az előirányzatból továbbra is 35 000 forint egy lakosra jutó adóerő-képességig részesülhetnek az önkormányzatok támogatásban, amelynek mértéke az egy lakosra jutó adóerő-képesség alapján függvényyszerűen meghatározott. A támogatás elsősorban a települési támogatások kifizetéséhez biztosít fedezetet, de segítséget nyújt a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások ellátásához is.

A bölcsődék, mini bölcsődék finanszírozási rendszere továbbra is a két elemből álló feladatalapú finanszírozásra épül. A finanszírozás egyik elemét a szakmai dolgozók elismert létszámahoz kapcsolódó bértámogatás, a másik elemét a bölcsődék működésével kapcsolatos üzemeltetési támogatás jelenti.

Az önkormányzatok által ellátható szociális szakosított ellátások (idősek, hajléktalanok bentlakásos ellátása), valamint a gyermekek átmeneti gondozásának feladat alapú finanszírozási rendszere nem változik: az intézmények fenntartásához szükséges önkormányzati hozzájárulás mértéke e támogatási szisztéma mellett drasztikusan lecsökkent.

A települési önkormányzatok gyermekétkeztetési feladatainak támogatása alcímen rendelkezésre álló forrás biztosítja az intézményi gyermekétkeztetés és a szünidei étkeztetés támogatását. A jelenleg is hatékonyan működő rendszer továbbra is eredményesen fogja szolgálni a gyermekek magas színvonalon történő étkeztetését.

A szociális ágazati feladatok támogatásának levezetését – a fentiekben jelzett, fejlesztési célú forrás nélkül – az alábbi táblázat szemlélteti.

millió forint

Szociális ágazat	Támogatás
2021. évi módosított előirányzat:	302 221,4
<i>Ebből:</i>	
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása</i>	<i>179 935,9</i>
<i>A települési önkormányzatok gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	<i>87 024,9</i>
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak működési célú támogatása</i>	<i>35 260,6</i>
Változások:	
2021. évi minimálbér és garantált bérminimum hatásának beépítése a szociális és gyermekjóléti feladatok támogatásába	950,0

2021. évi minimálbér és garantált bérminimum hatásának beépítése a gyermekétkeztetési feladatok támogatásába	200,0
Fogyatékoságügyi tanácsadó tevékenység többlete a család- és gyermekjóléti központok tekintetében	230,2
Az önkormányzatok és önkormányzati körön kívüli fenntartók között történt átadás-átvételek rendezése	-283,8
2022. évi javasolt előirányzat:	303 317,8
<i>Ebből:</i>	
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása</i>	<i>180 826,1</i>
<i>A települési önkormányzatok gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	<i>87 231,1</i>
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális és gyermekjóléti feladatainak működési célú támogatása</i>	<i>35 260,6</i>

4) Kulturális ágazat

A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatásai a 2021. évi minimálbér és garantált bérminimum emelkedése miatt emelkedtek.

A kulturális feladatok támogatásának levezetését – fejlesztési célú források nélkül – az alábbi táblázat szemlélteti:

millió forint

Kulturális feladatok	Támogatás
2021. évi módosított előirányzat:	35 239,0
<i>Ebből:</i>	
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	<i>22 630,8</i>
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak működési célú támogatása</i>	<i>12 608,2</i>
Változások:	
2021. évi minimálbér és garantált bérminimum hatásának beépítése a kulturális feladatok támogatásába	50,0
Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzat kulturális feladatainak támogatása	-50,0
Táncművészeti és zeneművészeti szervezetek kiemelt minősítése miatti fejezetek közötti átcsoportosítás	70,0
2022. évi javasolt előirányzat:	35 309,0
<i>Ebből:</i>	
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	<i>22 680,8</i>
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak működési célú támogatása</i>	<i>12 628,2</i>

A 2022. évi költségvetési törvényjavaslat általános működési és ágazati támogatásokat tartalmazó 2. és 3. melléklete 2021. október 1-jén fog hatályba lépni. Ezzel biztosítható, hogy a települési önkormányzatokat megillető miniszteri döntést igénylő támogatások meghatározása 2021. év végéig megtörténhessen. Így az önkormányzatok a 2022. évet már minden szükséges információ birtokában kezdenek el.

5) Az önkormányzatok egyéb támogatásai

A 2022. évben az **Önkormányzatok rendkívüli támogatása** a települési önkormányzatok – kizárólag egyedi problémák kezelésére irányuló – kiegészítő jellegű rendkívüli támogatásának forrásául szolgál.

Az **Önkormányzati elszámolások** előirányzata szolgál valamennyi, a települések előző évekről származó működési és fejlesztési támogatásokkal kapcsolatos elszámolásainak rendezésére. Ez szolgál továbbá a pénzügyi szociális ellátások kiegészítése, a Svájci-Magyar Együttműködési Program fejlesztési célú pályázataihoz szükséges saját forrás kiegészítésére a korábbi években megítélt és támogatási szerződésben rögzített fizetési kötelezettségek teljesítésének, a lakossági közműfejlesztés támogatására vonatkozó kifizetések, továbbá a 2021. évi költségvetési törvény 3. melléklet II. pontjában szereplő fejlesztési célú költségvetési támogatások le nem hívott részének, továbbá a bölcsődei fejlesztési program forrásául is. Emellett az előirányzathoz történik a huszonötezer főnél nem nagyobb lakosságú települési önkormányzat részére a mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő vállalkozók számára biztosított adómérték-kedvezmény miatt a 2021. évben biztosított támogatás elszámolásakor fizetendő kiegészítő támogatás folyósítása.

Az önkormányzatoknak a korábbi években megszokott módon áll rendelkezésükre külön jogcímen az előre nem látott havaria helyzetek kezelésére és védekezésre szolgáló **Vis maior támogatás** is.

A költségvetési törvényjavaslat továbbra is biztosít pályázati forrást az önkormányzati konyhák fejlesztésére, az önkormányzatok kisösszegű, kapacitásbővítéssel nem járó felújítási feladataira, a szilárd burkolatú belterületi útjainak felújítására. (A bölcsődei, mini bölcsődei férőhelyek kialakítására biztosított 1 500,0 millió forint az önkormányzati elszámolások jogcímen áll rendelkezésre).

